

Maziden Atiye Asırlık Abide

TÜRK OCAKLARI

[1912-∞]

TÜRK OCAKLARI NEDİR? NASIL KURULMUŞTUR?

Türkiye'nin en eski sivil toplum kuruluşu olan Türk Ocakları; Osmanlı'nın son döneminde başlayan ayrılıkçılık hareketler ve 93 harbi(1877-78 Osmanlı-Rus Harbi) ile Balkan faciası sonrasında Türk aydınlarında ve gençlerinde meydana gelen "**Millî Uyanış**" sonucunda kurulmuştur. Devletin dağılma sürecine girmesinden ızdırap duyan **190 Askeri Tıbbiyeli** bir gece seher vakti Karaca Ahmet mezarlığında toplanarak girişimciler kurulu oluşturmuş ve dönemin bir çok tanınmış şair, edip, bilim ve düşünce adamına mektup yazarak onları bir cemiyet kurarak başlarına geçme konusunda göreve davet etmişlerdi. Bu mektubu alan o zamanki aydınlardan Türklük Şairi **Mehmet Emin YURDAKUL Bey**'in geçici başkanlığında 1911 yılında bir müteşebbis heyet oluştururlar. Daha sonra büyük fikir ve düşünce adamları **Yusuf AKÇURA, Ahmet AĞAOĞLU, Ziya GÖKALP, Hamdullah Suphi TANRIÖVER, M. Ali TEVFİK ve Ahmet Ferit TEK Bey**'in yönetiminde "**TÜRK OCAKLARI**" adlı bu cemiyeti **25 MART 1912** tarihinde kurarlar. İlk resmi genel başkanlığa, daha sonraları Atatürk'ün kabinesinde Dahiliye Nazırı (İçişleri Bakanı) olacak **Ahmet Ferit TEK Bey** seçilir.

Türk Ocaklarının kuruluşuna vesile olan gençlerin tamamı Çanakkale'ye gönüllü gider ne varki hepsi de şehit olurlar. Çanakkale'de görevli subayların neredeyse tamamına yakını Türk Ocaklıdır.

TÜRK OCAKLARININ CUMHURİYETİN KURULUŞUNDAKİ YERİ NEDİR ?

Tarihi Türk Ocağı Binası / Ankara

Kuruluşunu takiben süratle teşkilatlanan Türk Ocakları Çanakkale Zaferini takiben bünyesinde 1918 yılında Halide Edip (Adivar) Hanımefendi başkanlığında kurulan "Köycülük Cemiyeti" aracılığıyla tıbbiyeliler bakımsız ve hastalıklarla boğuşan Anadolu'ya koşarlar. Doktorlar grubu özellikle sıtma, dizanteri, difteri, frengi ve veremle uğraşırken diğer taraftan da ahaliye okuma, yazma, tavukçuluk ve arıcılık öğretmeye çalışırlar. 1919'a gelindiğinde bir ümit ışığı olarak Anadolu'nun her tarafında şube sayısı 35'e ulaşır. 1919'un 14 Mayıs'ına

gelindiğinde Yunan İzmir'e çıkmadan bir gün önce bu tıbbiyelilerden Ragıp Nurettin başkanlığında İzmir'de Redd-i İlhak Cemiyetini kurarak Osmanlı Vatanını işgal etmeye başlayan istilacı güçlere karşı Millî Mücadeleyi başlatırlar. Halka açık hava toplantılar, büyük mitingler yaparak millî şuurun oluşmasına çalışırlar. Ocağın bu faaliyetleri sömürgecilerin hoşuna gitmediği için İstanbul'u işgal eden İngilizler tarafından karşılarındaki yegâne "millî güç" olarak nitelendirdikleri Türk Ocaklarını 16 Mart 1920'de kapatarak yöneticilerini Malta adasına sürmüşlerdir. Sürgünden kurtulan Türk Ocaklılar başta Umumi Reis Hamdullah Suphi TANRIÖVER çeşitli yollardan Ankara'ya ulaşarak Millî Mücadeleye iştirak etmişlerdir. Bir Yedek Subay harbi olarak kabul edilen Sakarya Zaferine katılan subayların da çoğu Türk Ocaklıdır.

1922'de Millî Mücadele zaferle sonuçlanınca başta 1923'de Eskişehir Şubesi olmak üzere kapatılan şubeler yeniden açılmış, bu dönemde **Türk Ocaklarının temsil ettiği Milliyetçilik düşüncesi devletimizin kurucusu Mustafa Kemal'in ilham kaynağı ve yıkılan imparatorluğun yerine kurulan Millî Devletin temel**

dayanağı olmuş; Atatürk her gittiği yerde önce Türk Ocaklarına uğramış, herkese "Türk Ocaklılar" gibi olmalarını tavsiye etmiş, Konya Türk Ocağını ziyaretinde de "**Bu Ocağı Söndürenin Ocağı Sönsün**" diye vasiyette bulunmuştur. Atatürk'ün eşi Latife Hanım da Türk Ocaklarının Şeref Başkanı olmuştur.

1928 yılında şube sayısı 260'a ulaşan Türk Ocaklarının bünyesinde Atatürk'ün direktifleri doğrultusunda **Tarih Kurumu, Dil Kurumu** kurulmuş, Millî Devletin kurulması ve geliştirilmesi istikametinde birçok bilimsel ve sosyal toplantılar, kültürel etkinlikler düzenlenmiş, çok sayıda eser yayınlanmıştır.

Dilde, Fikirde, İşte Birlik

Şubeler de kendi çevrelerinde halk okulları, dispanserler ve başka sosyal kuruluşlar kurarak topluma yararlı olma ve millî şuurunu kuvvetlendirmeye çalışmışlardır.

TÜRK OCAKLARININ TEMEL ÜLKÜSÜ NEDİR?

Türk Ocaklarının temel amacı; **millî ve manevi değerlerle ilgili olarak toplumun bilinçlendirilmesi ve bu yolla birlik ve bütünlüğün pekiştirilmeye çalışılmasıdır.** Dernek; millî kültür'ün (hars), ahlâk ve fikir hayatının geliştirilmesi, millî birliğin kuvvetlendirilmesi, toplum yapısının sağlamlaştırılması ve Türklüğün yüceltilmesi amacıyla kurulmuştur. Kısaca "**Türk Milliyetçiliği**" olarak adlandırılan bu amaç derneğin "**Millî Ülküsüdür**". Dernek bu amaçla; tarihimizde, milletimizin kaderine tesir etmiş olaylarla ilgili olarak sohbetler, seminerler, konferanslar, toplantılar ve törenler düzenler.

Milletimizin kendi değerlerinden beslenerek sağlam bir "tarih şuuruna" sahip olmasını sağlar, Türk büyüklerini anar ve yeni nesillere tanıtmaya çalışır.

TÜRK OCAKLARININ SİYASET İLE İLGİSİ VAR MIDIR?

Türk Ocaklarının ilk nüvesini oluşturan 190 Tıbbiye'li öğrencinin beyannamelerinde, kuruluşun siyasete dost olmaması gerektiği, her türlü siyasî anlaşmazlıkların ve tartışmaların üstünde tamamen millî ve sosyal bir cemiyet ihtiyacına cevap vermesi gerektiği belirtilmişti. Türk Ocağı'nın ilk tüzüğünde de Ocağın asla siyasetle uğraşmayacağı, meselelere millî ve sosyal açılardan yaklaşıp hiçbir zaman siyasî partilere hizmet etmeyeceği ifade edilmişti.

Türk Ocakları siyasete karşı bu bağımsız duruşunu kuruluşundan bu güne kadar korumuştur. Günümüzde de **Türk Ocakları'nın hiçbir siyasî parti veya bunlara bağlı olarak çalışan kuruluş ve dernekler ile organik bağlantısı yoktur.** Türk Ocakları Türk Milletinin bütününe kucaklayan Türk Milliyetçiliğinin kültürel plândaki yegâne temsilcisi olma 'sıfatıyla "**Bir Üst Kuruluş Olarak**" faaliyetlerine devam etmektedir. Türk Ocakları; millete ait değerlerin her şeyden "kutsal olduğu" inancıyla yıpratılmadan, örselenmeden bütün millet tarafından benimsenmesi ve savunulması gerektiğine inanmaktadır.

TÜRK OCAKLARININ AMBLEMİ NİÇİN BOZKURTTUR?

Her milletin nasıl bir "mit'i varsa Türk Milletinin "mit'i de **bağımsızlık ve hürriyetin sembolü BOZKURT**'dur. Türklerin Ergenekon'dan çıkışında önlerinde Bozkurt vardır, Göktürklerin bayrağında Bozkurt vardır. Bir Milli Devlet kurmaya çalışan Atatürk de Bozkurt'u benimsemiş, paralara Bozkurt'u bastırmış, yavru kurt teşkilatına Bozkurt amblemini vermiş, masasına Bozkurt heykeli koymuş, kurduğu bir çok sanayi kuruluşuna (Petrol Ofisi gibi) Bozkurt'u amblem olarak koydurmuş, kabinesindeki adalet bakanı "Mahmut Esat" Bey'e "BOZKURT" soyadını vermiş, manevî başkanlığını yaptığı Türk Ocaklarına da Bozkurt'u amblem olarak seçirmiştir. Türk Ocakları da bir asra yakındır Atatürk'ün direktifleri doğrultusunda Bozkurt amblemini şerefle taşımaya devam etmektedir. Yani **Bozkurt sadece Türk Ocaklarının değil TÜRLÜĞÜN SEMBOLÜDÜR**. Yani; "Bozkurt TÜRLÜK demektir."

TANINMIŞ TÜRK OCAKLILAR...

Mehmet Emin YURDAKUL, Ziya GÖKALP, Yusuf AKÇURA, ATATÜRK, Enver PAŞA, Kazım KARABEKİR, Fevzi ÇAKMAK, İsmet İNÖNÜ, Prof. Fuat KÖPRÜLÜ, Hamdullah Suphi TANRIÖVER, Ahmet AĞAOĞLU, Ahmet Hikmet MÜFTÜOĞLU, Prof. Dr. Osman TURAN, Yahya Kemal, Abdülhak Şinasi HİSAR v.d.

"Türk Ocağı, Türk'ün has ocağı , varlık ve birlik ocağı, yüksek alevlerle tütsün, muhitine nurlar saçsın; yaşasın ve yaşatsın. Türk Ocağı, Türklük güneşinin ocağıdır. Asırlarca bunu söndürmek için çalıştılar. Bu ocak hepimizi aydınlattı."

Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK (Şebinkarahisar-11 Ekim 1924)

Kaynak:

Prof.Dr. Yusuf SARINAY "Türk Milliyetçiliğinin Tarihi Gelişimi ve Türk Ocakları"